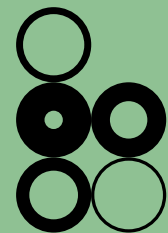

Regional vækst og udvikling - et fælles ansvar

Samarbejde om vækstfora, væksthuse og regionale udviklingsplaner

DANSKE
REGIONER

Regional vækst og udvikling - et fælles ansvar

Udgivet af Danske Regioner og KL, april 2007

Layout: Kristine Wulff, Danske Regioner

Tryk : Danske Regioner

ISBN: Trykt udgave 978-87-7723-489-7

ISBN: Elektronisk udgave 978-87-7723-490-3

Globaliseringen skaber nye muligheder, men stiller også nye krav til det danske samfund. Danmark skal udbygge sine styrkepositioner og skærpe sin konkurrencedygtighed, og det skal ske på et bæredygtigt grundlag. Målet er at sikre, at Danmark bliver endnu mere attraktivt at bo, leve, arbejde og investere i.

Med opgave- og strukturreformen har regering og folketing givet kommuner og regioner en nøglerolle som drivende kræfter i den lokale og regionale udvikling. Kommuner og regioner har fået forskellige opgaver, men en fælles mission – at igangsætte lokalt og regionalt forankrede initiativer, der skal medvirke til at skabe vækst og udvikling.

Det nye danmarkskort med større kommuner og fem regioner er et godt udgangspunkt for dialog og samarbejde om udvikling:

- **Vækstfora** er omdrejningspunktet for samarbejde om erhvervsudvikling. Her har regionerne initiativet.
- **Væksthusene** er udgangspunktet for samarbejde om erhvervsservice og -vejledning. Her har kommunerne initiativet.
- **Den Regionale Udviklingsplan** bør være platform for varetagelse af fælles regionale interesser og skal dermed også medvirke til at skabe en afbalanceret og koordineret udvikling i regionen. Her skal regionen tage initiativ til samarbejde.

Kommuner og regioner kan kun løse deres nye, store opgaver gennem samarbejde. Kontaktudvalget er et godt forum for at få drøftet og tilrettelagt samarbejdet.

Med opgave- og strukturreformen forudsætter regering og folketing et tæt samarbejde mellem kommuner og regioner. Den opgave vil vi i fællesskab løfte for at sikre, at vi også fremover har et samfund, der bygger på kommunalt og regionalt selvstyre.

Lovgivningen i forbindelse med opgave- og strukturreformen er på mange måder visionær. Den lægger op til nye styre- og arbejdsformer, som stiller krav om øget samarbejde på tværs af den offentlige sektor. Samarbejdet skal selv sagt ske i respekt for den i lovgivningen fastlagte opgavefordeling og i forståelse for hinandens roller. Der er ingen fast model for, hvordan det skal lykkes, men det må naturligvis tilrettelægges ud fra den kommunale og regionale forskellighed både med hensyn til tradition og temperament.

Formålet med denne pjece er at inspirere de igangværende drøftelser om samarbejde om vækst- og udviklingsindsatsen i kommunalbestyrelser, regionsråd, kommunekontaktråd og kontaktudvalg.

Erik Fabrin

Bent Hansen

Vækstforums opgaver

- > Udarbejder en regional erhvervsudviklingsstrategi med udgangspunkt i rammevilkår og erhvervsspecialisering og med fokus på yderområderne.
- > Overvåger de regionale og lokale vækstvilkår.
- > Indstiller til staten, hvordan social- og regionalfondsmidler anvendes, og til regionsrådet, hvordan de regionale udviklingsmidler til erhvervsformål anvendes.

Vækstforums medlemmer

Regionsrådet udpeger 20 medlemmer:

- > 3 på regionsrådets eget initiativ.
- > 6 efter indstilling fra kommunalbestyrelserne (mindst 1 fra et yderområde).
- > 6 erhvervsrepræsentanter efter indstilling fra erhvervsorganisationer.
- > 3 fra viden- og uddannelsesinstitutioner på regionsrådets initiativ.
- > 2 efter indstilling fra arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer.

I april 2006 begyndte de seks regionale vækstfora deres arbejde. De er nu - og vil også fremover - være et afgørende omdrejningspunkt for dialogen om en koordineret regional erhvervsfremmeindsats.

Erhvervslivets behov og videninstitutionernes evne til at bidrage til vækst og udvikling skal være i fokus.

Vækstforaene kan få en vigtig betydning for den regionale balance i Danmark. For det første ved at understøtte vækst og udvikling i alle regioner i landet, for det andet gennem den særlige forpligtelse til at have fokus på regionens yderområder.

Mange parter er repræsenteret i et vækstforum. Det er et godt udgangspunkt for et bredt ejerskab til erhvervsudviklingsstrategierne og dermed til den regionale erhvervsudvikling.

I den forbindelse er det væsentligt, at vækstforaene selv er opmærksomme på at inddrage alle

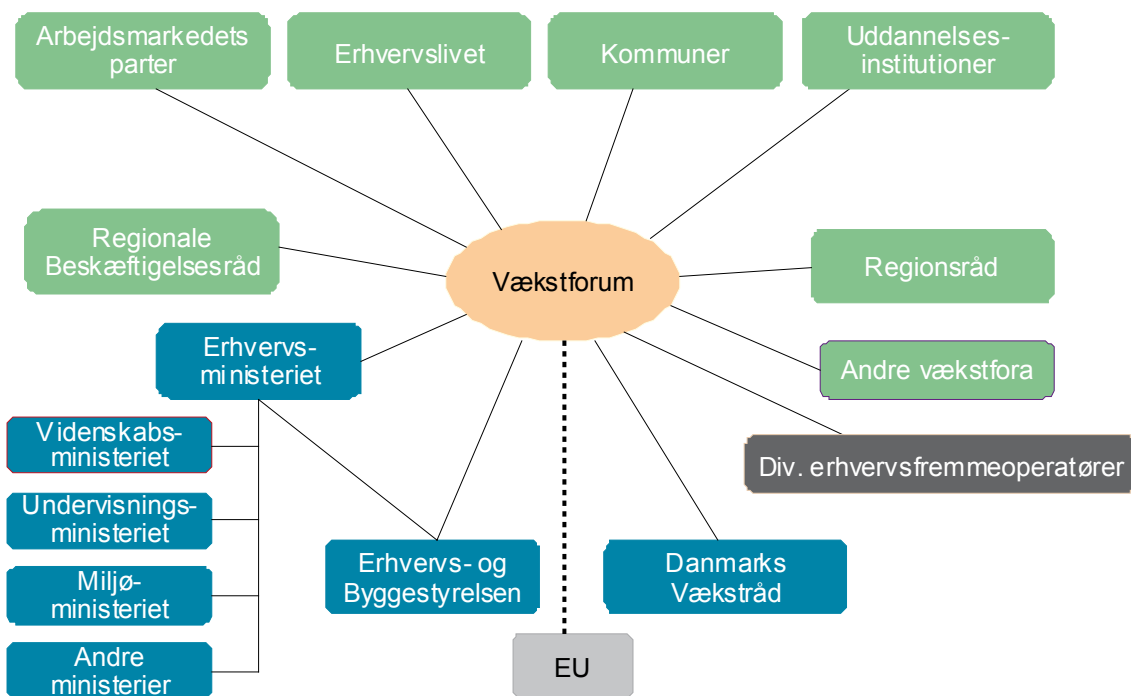
relevante interessenter i regionen, når strategier og handlingsplaner udarbejdes. Det er derfor glædeligt at se, at hvert enkelt vækstforum har valgt mål og fokusområder på baggrund af bidrag fra mange parter. Det er eksempelvis sket gennem konferencer, i workshops og brede projekt- og temagrupper.

Også i det daglige arbejde er det vigtigt at involvere netværk og samarbejdspartnere. Regionsrådet stiller sekretariat til rådighed for vækstforum. I de fleste regioner er der desuden indstationeret kommunale medarbejdere i sekretariaterne. Andre interessenter bør fortsat have lejlighed til at deltage i og følge arbejdet gennem jævnlige orienterings- og dialogmøder mv.

De mange parters bidrag er med til at sikre en høj kvalitet og faglighed i arbejdet. Et solidt datagrundlag og relevante analyser skal også understøtte kvalitet og faglighed og indgå i beslutningsgrundlaget for vækstforums prioriteringer. Det er ikke mindst vigtigt i overvågningen af de

Vækstforums samarbejdspartnere

regionale og lokale vækstvilkår, og når vækstforum skal vurdere resultaterne af de initiativer, som vækstforum sætter i gang. Et godt samarbejde mellem vækstforum og det regionale beskæftigelsesråd skal sikre den nødvendige koordination i overvågningsopgaven på henholdsvis erhvervs- og beskæftigelsesområdet.

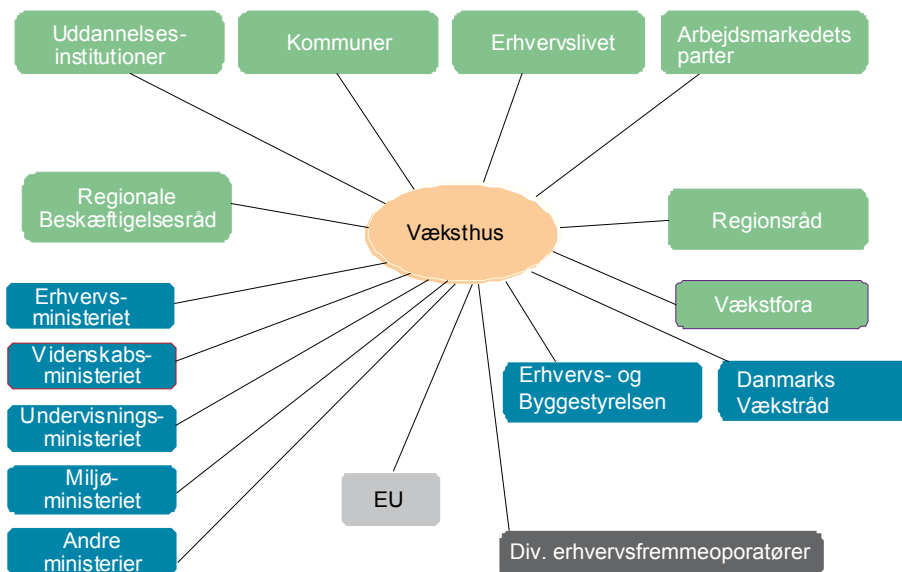
De mange netværk og samarbejdsfora har stor betydning, når strategierne skal omsættes til virkelighed. Her spiller også staten en vigtig rolle. Regeringen og hvert enkelt vækstforum vil indgå partnerskabsaftaler. De skal sikre en gensidig sammenhæng mellem eksempelvis regeringens globaliseringsinitiativer og de regionale erhvervsudviklingsstrategier. Forhandlinger om partnerskabsaftalerne er indledt og forventes afsluttet i foråret 2007.

Også Danmarks Vækstråd skal bidrage til koordineringen af den nationale, regionale og lokale vækstpolitik samt EU-finansierede aktiviteter. En effektiv indsats forudsætter, at der etableres sammenhæng på tværs af sektorer og ministerier, f.eks. mellem erhvervs-, uddannelses-, forsknings-, trafik-, beskæftigelses- og landdistriktspolitikken.

Regionale væksthuse

- > De regionale væksthuse er fælleskommunalt ejede og stiftet som erhvervsdrivende fonde.
- > Bestyrelserne består af 8 repræsentanter:
Kommunerne udpeger 5, heraf skal mindst 1 være erhvervsrepræsentant. Kommunerne har formandsposten.
- > Vækstforum udpeger 2 repræsentanter, hvoraf mindst 1 skal være erhvervsrepræsentant. Staten udpeger 1 repræsentant.
- > Væksthusenes aktiviteter kan f.eks. være: Vejledning om virksomhedsstart, finansieringsmuligheder i pengeinstitutter, generationsskifte, mentorordninger, tilbud fra Vækstfonden og andre offentlige ordninger, samt leje af lokaler.
- > Væksthusene skal også fungere som indgang til uddannelsesstilbud om iværksætteri og patentintroduktion og som en mulig operatør for øvrige statslige initiativer og for projekter sat i gang af vækstfora.
- > Væksthusene indgår årligt en resultatkontrakt med staten om erhvervsserviceindsatsen.

Væksthusets samarbejdspartnere

I løbet af 2007 etablerer kommunerne fem nye regionale væksthuse, der tilbyder vejledning og information om iværksætteri og virksomhedsvækst samt etablerer kontakt til private rådgivere. De nye væksthuse erstatter de nuværende 15 erhvervsservicecentre.

Målet er at samle statslige og kommunale tilbud til vækstiværksættere og mindre virksomheder med vækstambitioner i samme hus og derved skabe et samlet kvalificeret rådgivningstilbud, hvor potentielle vækstiværksættere ét sted kan få adgang til alle former for relevant vejledning og hjælp. Husene skal også kunne fungere som operatører for statslige initiativer og projekter sat i gang via vækstfora.

For at nå et internationalt førende niveau er det vigtigt, at der tænkes nyt i det vejledningssystem for iværksættere og små og mellemstore virksomheder, der er målgruppen for væksthuses arbejde. Overliggere skal løftes.

Det er en forudsætning for succes, at både kommunerne enkeltvis og væksthuse bidrager til, at der skabes sammenhæng mellem kommunernes lokale indsatser og indsatsen i væksthuse. Sammen skal de skabe et enstrengt vejledningssystem og sætte en udvikling i gang, der understøtter, at iværksætterkulturen styrkes lokalt, regionalt og nationalt. Samarbejde og videndeling mellem kommunernes lokale indsatser og arbejdet i væksthuse er en betingelse herfor.

Et enstrengt vejledningssystem gør det ikke alene. Skal visionerne for væksthuse lykkes, bør der også være størst mulig gensidig sammenhæng mellem væksthuses arbejde og de erhvervsudviklingsstrategier, der udarbejdes af vækstfora.

Væksthuse bør tage højde for og understøtte strategierne, og i gennemførelsen af strategierne bør husene indtænkes som erhvervsfremmeoperatør i forhold til indsatsområder og projekter, der omhandler erhvervsservice og -rådgivning.

Regionale væksthuse

I Region Nordjylland er der oprettet ét væksthus i Ålborg med filialer i Thisted og Hjørring.

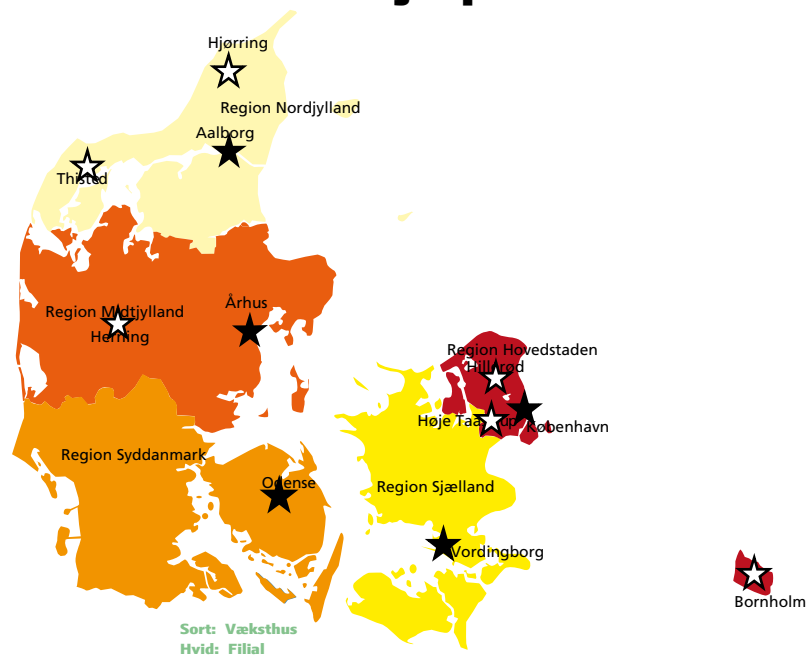
I Region Midtjylland er der oprettet ét væksthus i Århus med en filial i Herning.

I Region Syddanmark er der oprettet ét væksthus i Odense.

I Region Sjælland er der oprettet ét væksthus i Vordingborg.

I Region Hovedstaden er der oprettet ét væksthus i København med filialer i Hillerød, Høje Taastrup og på Bornholm.

Væksthusets samarbejdspartnere

Kun 5 pct. af de danske iværksættere kommer ind i et vækstforløb. I lande som USA og Canada er det 15 pct. De rette betingelser for virksomheders og iværksætteres vækst er derfor afgørende for, at flere danske iværksættere og små og mellemstore virksomheder kommer ind i et vækstforløb. En høj faglig profil og evnen til at levere specialiserede tilbud af høj kvalitet i væksthuse skal være med til at understøtte, at de rette betingelser for vækst er til stede.

Det er i den forbindelse centralt, at væksthuse bidrager til at forbedre samspillet mellem de offentlige aktører og private rådgivere på området. Der bør være tæt sammenhæng til andre aktiviteter målrettet iværksættere og vækst i små og mellemstore virksomheder, herunder kommunale, statslige og private tiltag.

Den regionale udviklingsplan

Den regionale udviklingsplan skal ud fra en helhedsvurdering beskrive en ønskelig, fremtidig udvikling for regionen, dens byer, landdistrikter og udkantsområder, dels beskrive:

- > Natur og miljø, herunder rekreative formål.
- > Erhverv, inklusive turisme.
- > Beskæftigelse.
- > Uddannelse.
- > Kultur.

Derudover skal den regionale udviklingsplan redegøre for

- > Den fremtidige udvikling og den statslige og kommunale planlægning for infrastruktur.
- > Sammenhængen med regionens eventuelle samarbejde med tilgrænsende landes myndigheder om plan- og udviklingsmæssige emner.
- > Handlinger der følger op på udviklingsplanen.

Det er regionsrådets opgave at tilrettelægge arbejdet med den regionale udviklingsplan, sende planen i høring og godkende den.

Kilde: Planloven

Den regionale udviklingsplan er en nyskabelse, som første gang skal udarbejdes inden udgangen af 2007.

Den er en regional vision og overordnet strategi for regionens udvikling i de kommende år.

Det er et mål med den regionale udviklingsplan, at den bliver et fælles dokument, hvor kommuner, vækstforum, beskæftigelsesråd, uddannelsesinstitutioner og andre aktører i regionen bidrager. En plan, der udtrykker de mange aktørers fælles interesser, vil styrke ejerskabet og interessen for den regionale udvikling. Det fordrer dialog og samarbejde.

Et tæt samarbejde mellem regionerne og kommunerne er afgørende for kvaliteten i de regionale udviklingsplaner. Over for eksempelvis statslige myndigheder står kommuner og region stærkere med fælles ønsker, end de gør hver for sig.

Den regionale udviklingsplans indhold og proces er ikke grundigt beskrevet i planloven. Det betyder, at der er plads til regional forskellighed. Indhold og proces kan tilrettelægges med udgangspunkt i regionale styrker, ønsker og behov. Der kan arbejdes med temaer som f.eks. turisme eller infrastruktur, eller indfaldsvinklen kan være tværgående som f.eks. bæredygtighed eller globalisering. Kommuner og region har god mulighed

for at skabe netop de løsninger, som passer til de regionale forhold. Det er vigtigt, at planen handler om det rigtige – frem for om det hele.

Den regionale udviklingsplan er tænkt som et dokument, der kan fungere som en samlende paraply for en række strategier og planer af betydning for den regionale udvikling. Det handler f.eks. om vækstforums erhvervsudviklingsstrategi og partnerskabsaftalen mellem regering og vækstforum, det handler om den regionale beskæftigelsesstrategi, om kommuneplanstrategier og de lokale Agenda 21 strategier, som både kommune og region udarbejder. Dertil kommer, at der også i statsligt regi udarbejdes en række planer og strategier, som har direkte eller indirekte indflydelse på den regionale udvikling.

Den regionale udviklingsplan binder disse planer og strategier sammen og tegner et fælles billede af regionens samlede udvikling. Dermed kan planen også blive et vigtigt regionalt indspil til landsplanlægningen.

Kommunerne udarbejder en kommuneplanstrategi og en kommuneplan. Kommuneplanen må ikke være i modstrid med visionerne i den regionale udviklingsplan, og den regionale udviklingsplan skal bygge på kommuneplanstrategierne. Denne gensidighed kræver en tæt dialog. KL og Danske Regioner arrangerer - sammen med Plan 09-projektet under Miljøministeriet og Realdania - et

Den regionale udviklingsplan

Temaer

Samarbejdsparter

seminar om plansamarbejde og sammenhængen mellem kommunernes planstrategier og regionernes udviklingsplaner i foråret 2007. I forbindelse med seminaret udgives også et debatoplæg.

Regionsrådet råder over midler til at igangsætte initiativer og analyser, der følger op på den regionale udviklingsplan.

I det følgende gives en række eksempler på temaer, der kunne indgå i en regional udviklingsplan. Det er områder, hvor kommuner og region kan have fælles interesser.

Natur og miljø, herunder rekreative formål

Natur og miljø er oplagte temaer at samarbejde om, da natur og landskaber ikke respekterer kommunegrænser. Mange strategier og tiltag for at beskytte naturen vil kun give mening, hvis de er koordinerede - og mange konkrete projekter vil have et omfang, så de kun lader sig realisere gennem en fælles indsats. Der er mange spændende perspektiver i at overveje, hvordan natur og miljø kan spille sammen med overordnede mål om f.eks. turismeudvikling og friluftsliv. Lokal Agenda 21 kan være en anden fælles indgang til at etablere et tættere samarbejde på området.

Erhvervsudvikling, turisme og infrastruktur

De regionale erhvervsudviklingsstrategier udgør - som en del af grundlaget for de regionale udviklingsplaner - et centralt redskab i udnyttelsen af den enkelte regions udviklingspotentiale. Repræsentation af erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner, arbejdsmarkedet, kommuner og region i de regionale vækstfora gør de regionale erhvervsudviklingsstrategier til et vigtigt input til den regionale udviklingsplan.

Det er naturligt for kommuner og region at samarbejde om infrastruktur i den enkelte region - forstået som det overordnede vejsystem, transport på bane, flytrafik, færgetransport og bredbåndsløsninger - ikke mindst fordi det har stor betydning for den regionale erhvervsudvikling.

Samarbejde om den regionale udviklingsplan

Nordjysk samarbejde om den regionale udviklingsplan

I Region Nordjylland er der nedsat en politisk styregruppe for udarbejdelsen af den regionale udviklingsplan. Styregruppen består af fem repræsentanter fra regionsrådet, fem fra kommunerne (udpeget af kommunekontaktrådet), samt fem repræsentanter fra det regionale vækstforum, der også tæller organisationer, vidensinstitutioner m.fl. Der er nedsat syv temagrupper, der er åbne for alle interessenter, og der er en åben administrativ styregruppe. Læs mere på www.rn.dk/RegionalUdvikling/RUP/

Samarbejde om naturbeskyttelse

Kruså Tunneldal

I forbindelse med det grænseoverskridende naturbeskyttelsesprojekt om Kruså Tunneldal har forskellige danske og tyske parter i perioden fra 2003-2005 arbejdet sammen om at understøtte og udvikle den økologisk værdifulde tunneldal beliggende på grænsen imellem Bov Kommune og Harrislee Kommune (D). Projektet blev gennemført med støtte fra EU via Interreg IIIA-programmet. De danske projektpartnere var Sønderjyllands Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Gråsten Statskovdistrikt, Direktoratet for FødevareErhverv og Bov Kommune. Læs mere på www.krusaa-tunneldal.dk

Landdistriktsudvikling

Sammenhæng i landdistriktsindsatsen

Det nye udkast til landdistriktsprogram styrker de lokale aktionsgruppers indsats for udvikling af landdistrikterne. I 2007 og 2008 er der afsat 110 mio. kr. pr år til den såkaldte akse 3 for fremme af lokal vækst, beskæftigelse og levevilkår. Formelt skal de lokale udviklingsstrategier koordineres med relevante strategier i regi af kommuner, regioner og vækstfora. Reelt kan der også være mulighed for at skabe synergier i indsatsen, hvor de lokale projekter eksempelvis kan understøttes af en kommunal og regional indsats. Det kunne oplagt være på områder, hvor der arbejdes med samme tema i flere aktionsgrupper i regionen. Læs mere på www.dffe.dk/Default.asp?ID=23896

Samarbejde om turisme

Helårsturisme

VisitDenmark (tidligere Danmarks Turistråd) har taget initiativ til projektet Helårsturisme, der har til formål at forlænge turistsæsonen. I første omgang er der peget på 23 feriedestinationer over hele landet, der har potentiale til at udvikle sig som helårsturimedestinationer. Hovedsigtet er, at kommuner, regioner, klyngestrukturer, operatører og private investorer i fællesskab understøtter mulighederne for at udvikle helårsdestinationer. Initiativet kunne oplagt inddrages i den regionale udviklingsplan på grundlag af betydningen for blandt andet udviklingen i arbejdskraftefterspørgslen og landdistrikter. Læs mere på <http://www.visitdenmark.com/danmark/da-dk/Menu/danskturisme/Aktiviteter/helaars-turisme/helaarsturisme>

Beskæftigelse

Kommuner og regioner har en fælles interesse i, at regionen har den kvalificerede og tilstrækkelige arbejdskraft, der er grundlaget for fremtidig udvikling og vækst i alle dele af landet. Det handler om den arbejdskraft, der matcher erhvervslivets behov – både på erhvervmæssige styrkepositioner og på nye vækstområder. Og det handler om de medarbejdere, der skal sikre en effektiv og kvalitetsfokuseret offentlig sektor i fremtiden.

Uddannelse

Placering af uddannelsesinstitutioner spiller ind på mobiliteten og udbudet af arbejdskraft. Derfor er det en god idé at bruge den regionale udviklingsplan til at konkretisere ønskerne til det fremtidige uddannelsesudbud i sammenhæng med overvejelserne om regionens erhvervsudvikling.

Kultur

Kulturlivet indgår som en væsentlig brik i rammebetingelserne for både bosætning og erhvervs- og turismeudvikling. Dertil kommer, at f.eks. store events og kulturprojekter, som kommuner og region kan samarbejde om, vil kunne bidrage til at skærpe regionens image og profil. Den regionale udviklingsplan kan være stedet, hvor kommuner og region tegner rammen for et samarbejde på kulturområdet.

Samarbejde om infrastruktur

Samarbejde om infrastruktur i Region Midtjylland

I regi af kontaktudvalget har kommuner og region besluttet at udarbejde et fælles indspil fra Region Midtjylland til regeringens infrastrukturkommission. Når der tales med én stemme, er det forventningen, at regionen samlet set opnår større gennemslagskraft. Indspillet kan også indgå i den regionale udviklingsplan for Region Midtjylland.

Læs mere på www.rm.dk/Regional%20Udvikling/Nyheder?visNyhed=3089

Samarbejde om sundhed

Den sunde region

På Sjælland drøfter regionen og kommunerne muligheden for at igangsætte et fælles projekt, som har til formål at gøre de unge mennesker, der forlader folkeskolen, til landets mest aktive og sunde ungdomsårgang. Indsatsen retter sig mod problemerne i forbindelse med livsstilssygdomme.

Læs mere på www.regionsjaelland.dk/get/69390536.html

Kreativitet og kvalitet på Bornholm

Kreativitet og kvalitet på Bornholm

Det bornholmske vækstforum arbejder ud fra en vision med titlen "Det unikke Bornholm - vækst via kreativitet og kvalitet". Bornholm skal ifølge visionen være kendt for kvalitet og som et kreativt kraftcenter, hvor den unikke geografi, naturen og kulturen udnyttes til at tiltrække og fastholde kreative mennesker og virksomheder. Øen skal være et kreativt alternativ, når det gælder fødevarer, boligformer, ældrepleje, events, uddannelser og ferier/konferencer m.m. Bornholm er allerede i dag kendt for kreativitet og kvalitet inden for en række områder: Kunsthåndværk, glas, stentøj, jern og metalindustrien samt fødevarer.

Læs mere på www.bornholm.biz/vaekstforum

Samarbejde om kultur

Kulturaftale Nordjylland

Lov om kulturaftaler gør det muligt at indgå en aftale for en tidsbegrænset periode af op til fire års varighed mellem Kulturministeren og en kulturregion. En kulturregion kan være en gruppe af kommuner eventuelt sammen med en region. Med Aalborg Kommune i spidsen arbejdes der i øjeblikket på at lave sådan en kulturaftale for 2007-2008. Kulturaftale Nordjylland 2007-08 vil være udtryk for et samarbejde mellem de 11 nye nordjyske kommuner, Kulturministeriet og Region Nordjylland om kulturpolitikken i det nordjyske område. Et hovedformål er at fremme samarbejdet i Nordjylland ud fra en fælles vision og målsætning. Aftalen har her udover særligt fokus på at tage afsæt i og understøtte den kulturpolitiske indsats. Der er tale om både et politisk og et praktisk samarbejde.

Læs mere på www.kulturaftale-nordjylland.dk

KL

Weidekampsgade 10
Postboks 3310
2300 København S

T 33 70 33 70
E kl@kl.dk
www.kl.dk

Danske Regioner

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

T 35 29 81 00
E regioner@regioner.dk
www.regioner.dk

**DANSKE
REGIONER**

